

SLOVENEK.

Političen list za slovenski narod.

Po pošti prejemani velja:

Za celo leto predplačan 15 gld., za pol leta 8 gld., za četrt leta 4 gld., za jeden mesec 1 gld. 40 kr.

V administraciji prejemani velja:

Za celo leto 12 gld., za pol leta 6 gld., za četrt leta 3 gld., za jeden mesec 1 gld.

V Ljubljani na dom pošiljan velja 1 gld. 20 kr. več na leto.

Posamne številke po 7 kr.

Naročnino in oznanila (insertate) v sprejemni upravištvo (in ekspedicijski) v „Katol. Tiskarni“, Vodnikove ulice št. 2.

Rokopisi se ne vračajo, ne frankovana pisma ne sprejemajo.

Vredništvo je v Semenških ulicah št. 2, I., 17.

Izhaja vsak dan, izven nedelje in praznikov, ob pol 6 uri popoldne.

Štev. 18.

V Ljubljani, v torek 22. januarja 1895.

Letnik XXIII.

„Roma locuta“.

Že večkrat smo povdarjali, da „Narod“, le tedaj poroča kaj o delovanju sv. Očeta, kadar hoče to z zavijanjem zlorabiti v strankarske namene, naperjene proti katoliškemu gibanju. Nov dokaz zato je sobotna številka „Naroda“ v kateri objavlja pod naslovom „Roma locuta“ nastopne vrstice:

„Če mi trdimo, da je vera vzvišena ter se nikakor ne sme vlačiti v vsaki priliki in nepriliki v „parterre“ vsakdanje politike, če mi oznanjamo, da se ne sme zlorabiti najsvetejše v strankarske namene, da se ne sme skruniti častite besede: „katolišk“ s tem, da se pokriva ž njo židovska dobičkarja in prelamljanje nedeljskega in prazniškega počitka, — tedaj se dviga zoper nas Mahničeva stranka, očitajo nam, da ne maramo za vero, da smo liberalci, da „bi najraje videli, da bi ne bilo ne papeža, ne duhovnov, ne cerkve“. Kakor marsikaj iz evangelija, pozabili so naši zlotje tudi svarilo Kristusovo: „Ne sodite, da ne bote sojeni!“ Oni obsojajo nas, nje pa „katolike“, obsodil je poglavar katoliške cerkve. Včerajšnja „Zgodnja Danica“ prinaša to le vest: „Rim“ (En breve sv. Očeta). Sv. Oče so odpravili škofu v Taragoni na Španjskem „breve“ (kratko pismo), s katerim goreče opominjajo katoličane, da naj ne zlorabijo imena sv. vere v politične namene in da naj ohranijo dolžno spoštovanje do oseb, ki opravljajo svetno oblast. Papež pravijo, da verske koristi so nad vse druge zvišane in ne smejo se zamotavati v politične razpore. Obžaluje Nje svetost, da pri marsikaterih se pod pretvezo verskega ozira pogreza dolžno spoštovanje do sv. Sedeža. — Ali bi neki drugi škof ne zaslužil kratkega

„breve“, nego obširne „bulle“ od sv. očeta zaradi protektorata stranki, ki najostudneje zlorabi vero ter zamotava vzvišeno katoliško ime v politične razpore? Tako „Narod“.

Vsakdo vidi, da so te vrstice naperjene proti naši stranki in proti našemu prevz. knezoškofu. Zato pa moramo z vse odločnostjo zavrniti tako neosnovano tendenciozno zavijanje papeževih besed. Pismo, namenjeno škofu v Taragoni, ozira se na ondotne razmere, kjer se nekateri republikanski Španci upirajo sedaj veljavni zakoniti monarhiji ter zlorabljajo v svoje namene tudi besede papežev, da se cerkev katoliška sprijazni z vsako obliko vlade. Ta namen papežev javno označuje besede, s katerimi papež opominja vernike, da naj ohranijo dolžno spoštovanje do vseh, ki opravljajo svetno oblast in ker obžalujejo, da se pri marsikaterih pod pretvezo verskega ozira pogreza dolžno spoštovanje do sv. Sedeža. — To je namen papeževih besed, kakor ga nam kažejo dejanske razmere v ondotni škofiji in pa kontekst besedila papežev. — Iz tega se vidi, kako nepošteno in nesmiselno „Narod“ zavija besede Leona XIII., ker pri nas o zlorabi vere v imenovane namene ne more biti besede. Dalje pa se iz te „Narodove“ zlorabe papeževih besed vidi, da pri „Narodu“ ne poznajo prav nič pisem papeževih, v katerih kar brez izjeme povdarjajo, kake svete dolžnosti ima cerkev, imajo duhovni in katoličani v javnem življenju, v politiki, pri volitvah, kako naj se trudijo kar le morejo, da povsod pri volitvah prodero katoliško misleči možje kot poslanci.

„Ven iz zakristije!“ to so besede tistega papeža, katerega hoče „Narod“ zlorabljati zoper škofa, kateri deluje popolno v smislu navodil Leona XIII. — Nedostojno je torej od „Naroda“, ki nikdar ne

omenja čitateljem papeževih okrožnic razven, ako jih z zavijanjem zlorablja zoper katoliško gibanje.

Kar se pa tiče duhovito izmišljenega razločka katerega dela učeni „Narodov“ teolog mej kratkim „breve“ in obširno „bullo“, omenjamo le mimogrede, da je to v cerkveno-pravnem oziru nesmisel, katera dela čast jedino le dvornim bogoslovcem „Narodne Tiskarne“, ki zavijajo besede papežev v strankarske politične namene, ki se torej prav v tem pregreše, kar neosnovano nam očitajo. — Tako bojevanje ni pošteno, zato ga nam ni treba obsojati, ker se samo obsoja.

Koroški deželni zbor.

Iz Celovca, dne 20. jan.

III.

VII. seja, dne 14. jan.: 15. prošnja se odda odsekom. Dr. Abuja poroča v imenu jurid.-pol. odseka o prošnji 8 obč. tajnikov, ki so prosili, da naj bi se odslej nastavliali le izprašeni obč. tajniki in sicer po dež. odboru in naj se jim zagotavlja pokojnina. Prošnja se odkloni, ker bi se tako preveč kršila samouprava občin. Dež. odboru se pa naroča, da vpliva pri občinah na to, da ustanovijo posebne zaklade, iz katerih bi obč. tajniki dobivali pokojnino. (Pa odkod vzeti potrebni „drobiž“?) — Potrdi se zakon o ločitvi občine Št. Donat od občine Št. Jur. — Sklepa se brez debate o raznih cestnih zadevah in dovoli nekaj podpor za ceste.

VIII. seja, dne 15. jan.: Dnevni red obsega le 4 točke o raznih prošnjah glede cestnih zadev. — Samostojni predlog posl. Pongraca, ki želi, naj bi država brezplačno dajala občinam vse tiskovine, ki jih potrebujejo v prenesenem delokrogu,

LISTEK

Petdesetletnica Fra Grge Martića.

Omenili smo že, da je praznoval 14. t. m. č. o. Grgo Martić petdesetletnico mašništva. Gotovo bodo zadovoljni častiti bralci, če jim podamo kratek životopis slavljencev.

Fra Grgo Martić se je rodil 5. februar. 1822 v Posušju (okraj ljubuški v Zgornji Hercegovini) kot sin priprostega duinarja. Dvanajstletnega dečka pošljejo stariši v samostan kreševski. Tu vstopi po dovršenem petem gimnazijskem razredu v frančiškanski red. Šesti razred je dovršil s prvo odliko v Požegi. Leta 1839 in 1840 je poslušal modroslovje v Zagrebu in od leta 1841 do 1844 bogoslovje v Stolnem Belemgradu.

V Zagrebu je naučil Ljudevit Gaj Martića za narodno stvar. Tu je začel pesnikovati. Leta 1845 se je vrnil v Bosno. Takoj je začel nabirati narodne popevke z F. Jukićem in Marijanom Sunjićem. Zbirko je vrejal Jukić in leta 1858 je izdal o. Filip Kunić v Oseku del te zbirke pod naslovom: „Narodne pjesme bosanske in hercegovačke“. Tej dragoceni zbirki je spisal Martić predgovor, v katerem živo slika slavno preteklost narodovo v Bosni in Hercegovini, nadalje tudi životopis in prekrasno elegijo umrlemu sotrudniku Jukiću.

V drugi knjigi „Kolo“ je natisnjena žalostinka: „Plač Bosne“ od Ljubomira Martića Hercegovca, v kateri živo opisuje muke trpinčene raje in prosi pomoči evropske vladarje, pred vsem avstrijskega: „utješitelja svakog, gnezdo nade.“

Leta 1850 je postal Fra Grgo Martić župnik v Serajevu. Sultanov namestnik, odpadnik Omer-paša Latas, je tedaj grozno trpinčil svoje podložne. Pred vsem je hotel zatreti vsako narodno gibanje. Fra Franja Jukić je pregnal v Carigrad, Martića je rešila visoka Porta, ki je poklicala v Carigrad Omer-pašo (leta 1852).

Dve leti kasneje so prestavili Martića v župnijo na Ponijevo pri Zepčih, a že čez leto dni se je vrnil v Serajevo kot zastopnik katolikov in redovnikov pri vezirju M. Churžid-paši. Med tem je potoval v Bolgarijo. To potovanje je popisal v „Katol. Listu“: „Katolici u Vlaškoj, Bugarskoj in Hercegovini“. Potem je bil imenovan profesorjem v Kreševem, kjer je spisal prvi del „Osvetnika“.

Leta 1860 ga postavijo v župnijo Novi Šeher, kjer je spisal drugi in tretji del „Osvetnika“. Učeč se francoščine je prevel Racinovo „Ifigenijo“, Chateaubriandovo povest „Rene“ v vezani besedi in nekaj Vergilijeve „Enejide“. Prva dva spisa nista izdana, dva dela „Osvetnika“ sta bila natisnjena leta 1863. To leto je prišel Martić zopet v Serajevo kot župnik, državni in narodni zastopnik in član vrhovne vilajetske uprave. V Serajevu je ostal do okupacije.

Ta čas je spisal samo jedno pesem ob priliki petindvajsetletnice Strossmayerjeve (natisnjene v „Glasniku Djakovačkem“) in četrti del „Osvetnika“: „Kiko i Zelić“. Tudi je ustanovil katoliško osnovno šolo in sezidal potrebno poslopje leta 1865. Žalibože je pogorelo to poslopje pri požaru leta 1879.

Pesem „Osmanijo“ so mu raztrgale miši v žitnici, kamor jo je skril ogleduhom Omer-paše. Leta 1878 in 1879 je izdal v „Bosansko hercegovačkih novinah“ dve pesni v proslavo avstrijske vojne. Za „Vienac“ je sestavil po razpravi prof. Pavićevi „O boju na Kosovu“ epos „Boj na Kosovu g. 1389“.

Plodovi Martićeve muze so raztreseni po mnogih časopisih. Ker jih je navadno priobčeval pod pseudonimi, ne moremo vseh zaslediti. Razven že označenih del omeniti še moramo sledeča:

1. Prihodnica, poziv v bratsko kolo, natisnjena v „Bosanskem prijatelju“ leta 1850.
2. Pjesničke kitice svetoga Franciskoga po Ozanamu.
3. Muka Isusova.
4. Uskrsnuvšemu Isukrstu.
5. Čestitka imendanu sv. oca pape Lava XIII., vse tri prevedene iz italijanščine po prof. F. Pesce.
6. Spomenica Fra Andriji Kačiću, pjesniku Milovanu pri podignuči njegova spomenika u Makarskoj g. 1890 u ime bosanskih franovaca.

se izroči jur. pol. odseku. — Knez Rosenberg v imenu zbornice čestita g. dež. glavarju, ker je pozvan v gosposko zbornico. Glavar se primerno zahvali.

IX. seja dne 16. jan.: Občinam Beljak, Pliberk, Mižica in Črna se dovoli pobirati doklade na žgane pijače. S tem je dnevni red končan! — Posl. Ghon obširneje govori o nekem članku v „Fr. St.“ glede preložitve fužin alpinsko-montanske družbe s Koroškega v Donavice. Predlaga, da naj dež. odbor takoj obravnava z upravnim odborom omenjene družbe in zapreči, da se koroška železna obrt ne znova hudo škoduje. S tem vprašanjem se ima pečati gospod. odsek.

X. seja, dne 17. januarja: Potrdi se več predlogov o cestnih zadevah. — Občini St. Lenart v lab. dolini se dovoli 1000 gld. podpore (v tej občini plačujejo prebivalci vsled vremenskih nezgod do 140% obč. doklad!) — Daljši razgovor je bil o živinski soli. Gosp. odsek je predlagal, naj se naroči dež. odboru: da skrbi zato da bodo mogli kmetje dobivati dvakrat v letu sol, v spomladi in v jeseni in da se sol, ki se l. 1894 ni pokupila razdeli l. 1895. Dr. Abuja dodatno predlaga naj se ustanovijo potrebne skladišnice, kons. posl. Huber pa, naj se namesto slabe živinske soli daje bela sol. Govorita tudi posl. Walter in dr. Prettner. Dr. Abuja predlog se sprejme, Huberjev pa odkloni.

XI. seja, dne 18. jan. Izroče se tri prošnje, med njimi po posl. Huberju prošnja kat.-konst. društva, naj se uvedejo v novi bolnišnici usmiljene sestre. Na 29 shodih omenjenega društva so se sklenile primerne resolucije, ki zahtevajo, da se vpeljejo usmiljene sestre. — Potem se brez debate sklene nekaj cestnih zadev in zadeva glede mosta pri Lipici in dovoli nekaj podpor

XII. seja, dne 19. januarja: Reši se več cestnih in mostnih zadev. — Sklene se zakon, po katerem se dovoli mestni občini celovski pobirati doklado na pivo in liker skozi 10 let. Sličen zakon se je bil sklenil že v zadnjem zasedanju, pa ni dobil najvišjega potrdila. — Reši se več osebnih zadev. — Posl. grof Goess poroča o računskih sklepih in proračunih deželno-šolsko rezervnega in normalnega zaklada. Rezervni šolski zaklad ima premoženja 25.449¹/₂ gld., normalni šolski zaklad 80612 gld.

Jubilejni odsek za praznovanje petdesetletnice vladanja cesarja je izvolil načelnikom mil. g. knezoškofa dr. J. Kahna. Ta izvolitev je ugajala vsem poslancem, samo ultra-nemčursko-liberalnemu kmet-skemu poslancu Orašu ne, ki se je o nji izrazil prav po — kmetško-robato! Vsak, kakor — zna!

Iz hrvatskega sabora.

Iz Zagreba, 18. jan.

Hrvatski sabor se je sešel zopet 10. januarja. Prva sednica ni bila sklepna in še la v drugej se je moglo začeti specijalna debata o proračunu za

7. Krštenik po Tolstoju. — Pesni št. 2 do 7 so natisnjene v „Glasniku jugoslavenskih franjevac“ (l. 1887—1891).

8. Obrana Biograda leta 1456 v proslavo sv. Ivana Kapistrana (posvečeno prevz. biskupu Strossmayerju).

9. Narodne pjesme bosanske i hercegovačke, sabrali fra Frano Jukić i fra Grga Martić. Junaške pesni. Zvezek I. in II. je ponatisnil Marko Šušelj v Mostaru.

Ostale narodne pesni so se izgubile po smrti Andrije Brlića, ki je vrejeval to zbirko.

10. Narodno pjesme o boju na Kosovu l. 1389, natisnjene v Zagrebu l. 1886.

11. Osvetnici.

Martić je podpiral Jukića pri sestavljenju „Zemljopisa i povjestnice Bosne“. — Pripomniti še moramo, da govori sedem jezikov: hrvatski, latinski, francoski, laški, mažarski, turški in nemški.

Martić je bil šest let defintor, a od leta 1875 do 1878 kustos frančiškanskega reda v Bosni. Leta 1893 je bil izvoljen od generalne uprave celega frančiškanskega reda in potrjen od svete stolice za „lektorja jubilate“. To odlikovanje je akademiška čast tega reda.

Leta 1879 se je podal v Kreševo. Tu se peča pred vsem s pesništvo, s katerim je pol stoletja tolažil in nauduševal svoj trpinčeni narod.

„... stojan, kano klis u moru.“

l. 1895. Opozicija se je v tej sednici prav pogumno uprla proti stavki deželni zbor in ban. Dr. Amruš zahteva, da vlada vendar že enkrat misli na zgradbo sabornice, ker je sedanja sploh preozka ter razni klubi niti ne morejo tukaj shajati se v svoje sednice. Sedaj, ko dobiva Hrvatska po trditvi vlade vsako leto toliko preseškov od svojih dohodkov, moglo bi se nekaj v to svrhu žrtvovati in pa krajiška zaklada naj bi tudi dala za zgradbo svoj del, saj sede sedaj poslanci tudi iz krajine v sabornici. Vladin zastopnik je tudi zavzel na ta predlog, ali po govorniku omenjeni dohodki so namenjeni že zdravnej v druge svrhe ter bo treba še čakati, da se ta želja naroda hrvatskega izpolni. Za Hrvate je seveda dobra tudi sedanja sabornica, a za ogersko se trosijo milijoni, o njej hočejo Slovanom na sramoto obesiti poznato sliko Munkačijevo. Sicer Mažarom privoščimo sijajno sabornico, samo pravično ni, da se za njo trošijo tudi dohodki Hrvatske, a sama si pa ne more izvesti niti pristojne palače v kljub znatnim svojim dohodkom.

Posebno hudo pa so napali vlado pri stavki „ban“, poslanci stranke prava, posebno Folnegović, Rušić in Kumičić. Opozicija se je sploh čudila, kako da se razpravlja o proračunu brez bana, posebno pa še stavka o njem samem. Sploh ni bilo umestno započeti o tem razprave, dokler se ban ne povrne kot ban, ali pa ministerski predsednik. Čakati bi se bilo moralo, dokler se razjasni položaj. Ker je vlada hotela, da se nadaljuje razprava proračunska, morala je sodelovati seveda tudi opozicija. Pri tej priložnosti se je opozicija odločno izjavila proti banu, ker je on v glavnej proračunski debati izjavil se o opoziciji, da se je stranka prava v zadnjem času približala malo vladi, kajti ona se sedaj poziva že na inaugurarno diplomu, kar Starčević ni nikdar storil. S početka to Starčević tudi ni mogel storiti, ker te diplome še ni bilo. Kasneje se je stranka pozivala na to diplome ali ni spremenila svojih nazorov o nagodbi, a najmanj pa svoj program. Izvajanja programa se mora menjati po okolnostih, ali se zato progam ne mora menjati. Ban je v svojem govoru omenil, da je njegova zasluga, da so postali pravaši bolj pepustljivi. To pa ni istina, kajti taktika banova in njegovih organov je naproti stranki vedno ista. Nikjer ni nobene popustljivosti, niti pri časopisju niti v skupščinah, niti pri volitvah, niti je ban izvršil ono, kar je v saboru obljubil, v prvem redu še dosedaj niso povrnjeni iz Pešte arhivalni spisi. A ve se tudi dobro, zakaj je ban prišel v Hrvatsko, da širi namreč tukaj mažarsko državno idejo, če tudi se to vedno zanikuje, ali v resnici se vendar tako godi. Seveda je tem besedam ugovarjal namestnik banov z vso odločnostjo ter je slednjič bila tudi ta stavka proračuna sprejeta. Večini je bila ta razprava prav neprijetna, ker je opozicija popolnoma razjasnila svoj položaj nasproti banu, ki je hotel v svojem govoru pomešati pojmove v tej zadevi. Stranka prava stoji tedaj vedno na istem stališču in vse prilizovanje od strani vlade je ni niti najmanj spreminilo v njenem odnošaju nasproti njej. Izjave banove tedaj niso pale na plodna tla prave hrvatske stranke, katera ne more in sme dovoliti, da se zaseje tudi plevel med njo, kajti kmalu bi jo zadušil, ko bi se mogel zasejati. Do sedaj se to še ni zgodilo, pa gojimo tudi čvrsto nado, da se to sploh nikdar ne zgodi.

V istej sednici se oglasi pri stavki notranje zadeve zopet poslanec dr. Amruš ter oponaša vladi, da so za notranjo upravo narasli stroški preogromno. Vlada sploh le preveč činovnikov imenuje, a premalo misli na koristne uredbe. Tako dežela še dandanes nima popravnice, ki je pa še skrajno potrebna. Ravno tako je treba misliti tudi o tem, da se se zida nova vladna zgrada, da se ne bodo stanovanja za to v privatnih hišah najemala. A današnja banska „palača“ ne odgovarja niti najmanj dostojanstvu kr. namestnika. Vladin zastopnik je enih misli s zastopnikom, pa odgovarja, da bode popravnica v kratkem osnovana, in tudi o vladnem poslopiju se že misli. O novej banske palači se pa za sedaj še ne more govoriti, ker imamo silnejih potreb. Stroški za činovnike so pa za to narasli, ker se jim je plača povečala, kar je bil pa pravičen zahtev.

Tudi z zdravstvenim stanjem v zemlji ni zadovoljen dr. Amruš. Potrebno bi bilo, da se poskrbi za bolnišnice v pojedinih županijah in po ktorih. Od velikega letnega presežka naj se vsako leto upotrebi zato vsaj 100.000 gld., pa dobimo sčasoma dosta bolnic. Tudi deželno bolnico je treba urediti, pravično pa ni, da se od mesta Zagreba, ki ne-

izmerno mnogo troši za tako zvani preneseni delokrog, zahteva od vlade v to svrhu prinos v iznosu od 250.000 gld. Poslanec želi, da vlada pomisli na bedno stanje prebivalstva in na žalostne finančialne odnošaje mesta, da se bode morala že moka podražiti radi večje uvoznine. Govornik zahteva od vlade, da mu razjasni, kako se misli z utemeljevanjem medicinske fakultete na zagrebškem vseučilišču, ker je tudi to vprašanje že prav nujno postalo. (Konec sledi.)

Politični pregled.

V Ljubljani, 22. januarja.

Odgovornost češkega namestništva.

V češkem deželnem zboru je predlagal Mladoček dr. Kramář, da bi namestnik češki bil odgovoren deželnemu zboru. Priporočal je, da se v tem zmislu premeni deželni red. Ta predlog je pač le nekako agitacijsko sredstvo, kajti večine zanj gotovo niti dr. Kramář ne pričakuje. Če bi tudi se vsprejel, kar pa pri sedanjih razmerah v češkem deželnem zboru ni misliti, bi ne dobil sankcije, ker je v nasprotju z državno ustavo. Namestnik se po ustavi mora ravnati po ukazih ministrov in zato za svoje ravnanje ne more biti odgovoren češkemu deželnemu zboru. Ta predlog se brez izvedenja češkega državnega prava ne da izvesti. Za to pa sedaj še ni ugoden čas, kajti Čehi so se še silno daleč od potrebne dvetretjinske večine v državnem zboru. Mladočehi tak predlog pač stavijo le zaradi tega, da se o njih govori in da bi volilci mislili, kaki zagovorniki češkega državnega prava da so.

Overska opozicija. Narodna stranka in pa obe stranki skrajne levice so že v prvi seji napovedali borbo novi vladi. Grof Apponyi se je odločno izrekel proti vladni cerkveni politiki. On misli, da bode vlada zadela na prehud upor, ako bi hotela izvesti cerkveno-politične zakone v določenem času. Skrajna leвица je pa nastopila jako zvito stališče. Navidezno je vladi napovedala najskrajnejo opozicijo, a videlo se je pa, da je z vlado vse dogovorjeno. Wekerle je bil zgubil zaupanje krone, ker je bil v predobrih odnošajih z levico. Da ga Banffy ne zgubi, je leвица takoj mu napovedala skrajno opozicijo. Govornik skrajne levice Justh je tudi naglašal, da njegova stranka tudi z Wekerlom ni bila zadovoljna. Hvalil je posebno Apponyija, ki je vsaj šel za pogrebom Kossuthovim in je tudi v državnopravnih in narodnih vprašanjih grof Apponyi mnogo bližji skrajni levici, nego pa je bil Wekerle, ali je pa Banffy, ki naglašja nagodbo. Videlo se je pa, da Justh le hoče s tem Apponyja v višjih krogih pripraviti ob dobro ime, da bi njegovo stranko več ne zmatrali za zmožno prevzeti vlado.

Nova ogerska vlada se je v soboto predstavila obema zbornicama. Iz njenega nastopnega govora je razvidno, da hoče hoditi blizu po istih potih, kakor je Wekerle. V cerkveni in narodni politiki je program nove vlade identičen s programom prejšnje vlade. Le v jednom oziru se nekoliko loči. Banffy je naglašal, da hoče skušati utrjevati zaupanje mej obema zbornicama državnega zbora. Mi ne vemo, kako hoče to Banffy storiti, ako bode nadaljeval Wekerlovo cerkveno politiko. Gospodska zbornica se ne bode njemu ravno tako ustavljala, kakor se je predniku. Grof Ferdinand Zichy je že v seji, v kateri se je nova vlada predstavila, naglašal da se njegovi somišljeniki v cerkveni politiki hočejo držati istih načel, kakor so se jih za prejšnje vlade. Razlika je le v tem, da je Wekerle že jedenpot pretil z odpravo gospodske zbornice, dočim bode Banffy skušal se z lepa ž njo sporazumeti. Ker pa to ne bode šlo, bode najbrž prisiljen komu drugemu prepustiti svoje mesto.

Rusija. Marsikaj kaže, da se v Rusiji pripravljajo važne reforme. Tudi urednik „Grazhdanina“ knez Meščerski ki ima še vedno zveze z dvorom, nekaj tacega sluti, v svojem listu namreč piše, da je on tudi za to, da se skličejo narodni zastopniki, da se posvetujejo o notranjih reformah. Pod Loris Melikovom je bil on proti temu, ker je tedaj bila vlada vsa zbegana in bi se bila moralo misliti, da je sklicanje narodnih zastopnikov le vladna slabost. Sedaj so pa razmere vse drugačne. Vlada najlepši red in sedanja vlada je dovolj močna, da ne bode napačno tolmačenje mogoče. Meščerski pač tako piše le zaradi tega, ker on ve da njegov vpliv ni več tako velik, da bi mogel reforme preprečiti. Pri novem carju njegova beseda več toliko ne velja, kot je veljala pri Aleksandru III. V Peterburg pa pri-

hajajo deputacije iz raznih gubernij, da razodevajo svoje želje in na podlagi izjav teh deputacij se bodo izdelali načrti novih reform

Novi predsednik republike francoske bode pač imel težavno stališče. Zmagal je proti Brissonu jedino s tem, da so vsi monarhisti mu dali glasove. To podaja priložnost radikalnim glasilom, da ga napadajo, da ni dober republikanec. Da bi se tega madeža opral, hoče baje poklicati ministerstvo, v katerem bode več radikalcev. S tem bode pa odbil monarhiste od sebe. Težko bode sestaviti kako količjak trdno vladu. Socijalisti bodo hudo napadali novega predsednika že zaradi tega, ker je veletržec in velik bogatin. Nekateri znano republikanski časopisi so ga skušali s tem narediti popularnega, da so pisali o njem, da prav za prav izvira iz delavskega stanu, ker je bil usnjarski pomočnik. V resnici je pa stvar malo drugačna. On je sin bogatega trgovca s hišno opravo. Strojarije se je učil nekaj časa, pa le zaradi tega, da je mogel začeti trgovino z usnjem, pri kateri je jako obogatel. Socijalni listi ne obečajo novemu predsedniku dolgega vladanja, temveč mislijo, da bode nova volitev predsednika, predno mine jedno leto.

Dnevne novice.

V Ljubljani, 22. januarja.

(Deželni zbor kranjski) je imel danes šesto sejo. Pričetkom seje gospod deželni predsednik prečita jako obširno izjavo kot odgovor na lanske pritožbe v deželnem zboru zastran postopanja g. okr. glavarja v Kranju glede planinskih pašnikov. V tej izjavi deželna vlada zanika malone vse pritožbe, katere je navajal deželni poslanec dr. Žitnik v tej zadevi. Vsled tega nepovoljnega odgovora je imenovani poslanec koncem seje stavil samostalni predlog, podpisan od vseh navzočih narodnih poslancev, da se današnja izjava visoke deželne vlade o poslovanju g. okrajnega glavarja v Kranju izroči združenima finančnemu in gospodarskemu odseku v pretres in poročanje. Ob jednem isti poslanec s tovariši stavi dve interpelaciji na visoko deželno vladu zaradi nepravilnostij pri občinskih volitvah v Trzinu in na slavni deželni odbor zaradi nerednostij pri občinskem gospodarstvu. Obširneje poročamo pozneje. Prihodnja seja bode v petek.

(Nova sekundarija.) Od 1. jan. t. l. sta v tukajšnji deželni bolnici nastavljena gg. sekundarija: Dr. H. Högl in Drol Premrov.

(Slavjanski v Pulju.) Iz Pulja, dné 21. januarja. Svetovnoznani Slavjanski prišel je s svojim zborom i k nam, ter priredil sinoči v tukajšnjem gledališču jedino predstavo, danes pa že odpotuje, menda v Aleksandrijo. Gledališče bilo je dosta dobro obiskano, in to bilo je res le odlično občinstvo, sama „inteligenca“ brez pouličnih barab in fakinov, katerih sicer laška mesta povsodi kar mrgole. Da so pevci točko za točko izvajali izbornu, o tem govoriti bilo bi preveč, in Slavjanski žel je pri vsaki točki gromovito pohvalo. Izmed tukajšnjega „elemento assolute colto e civile“, ali bolje „mularije“ ni se vdeležil koncerta skoro nijeden. Opazil sem samo pravega Rimljana, praunuka slavne „gens Fabia“, vrednika tukajšnjega „Giovinne Pensiero“ — Martinolič-a Saj bi bila pa tudi profanacija, če bi takemu nebeškemu petju prisustovala poulična sodrga. Sicer pa bi svetoval, naj bi v drugič kak Rizzi ne zamudil enake prilike, ker tukaj bi se prepričal, da Slovani niso samo barbari nepristopni vsaki kulturi, nego visoko naobražen narod, ki v marsičem, celo v petju nakriliže oni narod, o katerem on trdi, da je edino in splošno izobražen. Ker sam rad čitam vremenska sporočila, povem naj, da je sneg pri nas takoj izginil, ter imamo večidel toplo, dasi pogosto dežuje; 10. t. m. pa sem slišal prvokrat letos žvižgačega kosa na prostem.

(Pri občinskih volitvah v Šmarjeti) je bil županom izvoljen Fr. Erbolj iz Gorenje vasi. Občinski svetovalci so: A. Krolj, J. Matko, Fr. Jeglič in A. Sinkovec.

(V Gradcu) je umrl 19. jan. ondotnem samostanu č. oo. frančiškanov P. Sigr. Remič, župni upravitelj fare Marijnega v nebovzeta, provinc. ko-

misar za Štajersko in defnitor. Dnó 20. t. m. bil je slovesno pokopan. Pokojnik je bil l. 1846 rojen v Brodu v Slavoniji.

(Povodenj.) Iz Ljutomera, dne 19. t. m.: Naše vode so vsled južnega vremena in vsled deževja zelo narasle. Na desni in levi železničnega tira je sama voda, iz katere se vzdigujejo hiše in drevesa. Tudi okrajna cesta vsa je z vodo preplavljena in iz Ljutomera do kolodvora je mogoče le z vozom.

(Imenik časnikov.) Rudolf Mosse, dobro znani zavod za oskrbovanje novinarskih naznanil, že več let izdaje skrbno sestavljen imenik časnikov. Letos je izšel posebno lep in natančen zaznamek. Med drugim naštevava lepa knjiga imena skoraj vseh časnikov katerega koli jezika in vsebine, ako sprejemajo inserate. Pri časopisih avstrijsko-ogerskih, nemških in švicarskih pristavlja Mosse imenu časopisa še natančne podatke o duhu in namenu lista, o natisu, kraju in načinu izhajanja. Bolj površno našteje tudi vse večje časnike po drugih deželah Evrope in zunaj Evrope. Po tem zanimivem seznamu izhaja v Nemčiji 3294 časnikov ter pride ondi na vsacih 15179 ljudij jeden časnik; v Avstriji z Ogersko izhaja le okoli 550 časnikov, to je, na vsacih 80368 ljudij jeden. To neugodno stanje časnikarstva v Avstriji ima svoj glavni vzrok v koleku, kateri pri nas vsak list zelo podraži. V Švici izhaja 358 časnikov ter pride jeden že na vsacih 8219 ljudij. Na Češkem pride jeden časnik na 54518 ljudij, na Štajarskem na 80906, na Kranjskem na 69169 ljudij jeden, v Dalmaciji na vsacih 75247 itd.

(Smrt v vodi.) Iz Kočevja, 20. januarja. Utonila je 19. januarja t. l. okoli 6. zvečer v soboto v Rinži 19letna dekla g. Jožefa Verderberja, gostilničarja v Kočevju, Jožefa Wittreich iz Klindorfa. Ko je v mraku na stopnjicah prala, izdrsne po nesreči v vodo, katera je silno narasla vsled tajajočega se snega. Ko zažene močni krik in vpije na pomaganje, so ljudje ravno iz cerkve prihajali od večernic. Bil je most in obrežje polno ljudij, toda ne jednega junaka ni bilo, da bi skočil v vodo nesrečnici na pomoč. Ker je bilo že bolj pozno in mračno ter se je kmalu skrila pod vodo, so jo prepustili bridki smrti. Truplo so našli ne daleč od vrtné škarpe še le v nedeljo ob 2. uri popoldne ter ga prenesli v mrtvašnico.

(Iz Celovca) dné 21. jan.: Predsednikom tukašnje trgovinske zbornice je zopet izvoljen pl. Hillinger, ki vodi zbornico že od l. 1872. Podpredsednika sta pl. Moro in Hinterhuber. — V Lipaljavasi je bilo 17. t. m. ob 5. uri zjutraj pošteno neurje. Bliskalo in grmelo je, kakor po leti. — Tukaj je umrl dné 18. t. m. zvečer čisto nanagloma 68letni nadinženér Albert Pucher, brat te dni umrlega dekana Ferd. Pucherja, katerega so bili isti dan zjutraj pokopali.

(Petdesetaki.) Po naročilu finančnega ministra imajo deželni finančni uradi nalog, bankovce po 50 gld., ki se nahajajo v uradnih in blagajnah, odposlati državni osrednji blagajni na Dunaj.

(Iz ormoškega okraja.) Raznoterosti. Letošnja zima nam je poklonila zopet prav obilo snega, ležalo ga je še pred kratkim skoraj tri četrtine metra na debelo, sedaj ga je seveda raztopil jug, ki je močno pihal blizu teden dnij in tako nagnil temperaturo na 10—12° R. — V našem okraju se popravlja tu in tam nevarna otroška bolezen difteritis ali davica, ki je zahtevala med deco že precej žrtev. Novi pripomoček zoper ta nalezljiv beteg takoimenovani „heilserum“ se po zdravnikih prav malo rabi, ker je 1. težko dobiti in 2. je precej drag. Znana sta nam samo dva slučaja, kjer je zdravnik segel po tem sredstvu. Jeden pri Svetinjah pri ondotnem nadučitelju gosp. V., drugi pa pri gozdarju ormoške grajščine g. H. Otroka obeh so rešili. V največjih slučajih pa se ne rabi niti zdravnik, še manj pa dragi heilserum. Pred kratkim je našel hlapec nekega Ozmeča v Vugmetincih naglo in grozno smrt pri vožji drv, katere so se s sani nanj prevrnile ter ga k priči ubile. — Pred kratkim sta bila premeščena župniška upravitelja nemškega vit. reda g. V. Venedig iz Središča v Ormož, g. Fr. ajnkar pa iz Ormoža v Središče. Nemški prebivalci mesta Ormož se zelo vesele g. V. Venediga, ker vidijo v njem, kakor poroča „Grazer Tagblatt“ „ljubeznivega moža, ki se ne meša v politiko, marveč se briga jedino le za svoje stanovske dolžnosti.“

Rodisi temu kakor hoče, jedno je gotovo, namreč to, da položaj župnika v Ormožu ni lahek, kajti vzdržati se mu je nad strankama, ki si držita vže par let sem sovražne meče naproti. —z—

(Na večerajnji živinski semenj) so prignali 1188 konjev in volov, 314 krav in 56 telet. Kupčija z govejo živino je bila živahna, konjska kupčija srednja.

(Amerikanske novice) V Leadville, Colorado, je povozil vlak dne 26. decembra Franceta Novaka. Sel je ob dveh po noči na svoj dom. Mej potjo pridrdra mu za hrbtom vlak, ki ga je do smrti povozil. Vlak je sicer takoj obstal, a bilo je prepozno. Rojen je v Ševnici (župnije Mirna na Dolenjskem). Star je 33 let. — Dne 6. januarja je bila svečano blagoslovljena nova cerkev, katero so sezidali Hrvatje na vzhodni cesti v Allegheny. — V Pittsburgu neumorno deluje č. g. Josip Zalokar, da bi si zgradili Slovenci lasten hram božji. Na spomlad se bode začela zidati zaželena cerkev na 57. cesti v Pittsburgu na jako lepem in pripravnem prostoru.

(Nadepolna mladina!) Dnó 3. jan. so blizu Hills, Minn. v Ameriki napadli, kakor poroča „Amer. Slovenec“, učenci svojega učitelja, ga natepli in nazadnje vrgli skozi okno na ulico. Lepe razmere!

(Spreobrnul se je frامason Monsiem Doinel.) jako spoštovan ud Grand Orienta, slaven govornik in pisatelj. Katoliški francoski listi upajo, da bode Doinel natančno poučil svet o namerah frامasonskih. — Doinel ni nastopal na političnem pozorišču, marveč je pravi konvertit, ki je iz prepričanja zapustil pogubonosno družbo.

(Živinoreja na Kranjskem.) Leta 1869. so na Kranjskem našli 190.540 glav goveje živine. Leta 1880. 225.134 in l. 1890. 237.613. Ker je bila v zadnjih 4 letih dobra kupčija se je skoraj gotovo število goveje živine zmanjšalo. Samo iz Bohinja so v preteklem letu kupci odgnali do 600 krav.

Telegrami.

Deželni zbori.

Celovec, 22. januarja. V deželnem zboru je predlagal v imenu dotičnega odseka poslanec Ghon, da so povodom petdesetletnice cesarjevega vladanja osnuje hiralnični zaklad, za kateri bi dala dežela 50.000 gld., potem bi se po deželi še v ta namen nabiralo. — Odsekov predlog se je vsprejel.

Praga, 22. januarja. Včeraj je finančni minister Plener prišel v nemški deželnozborški klub. Pozdravil ga je načelnik Schlesinger. Minister se je zahvalil naglašajoč, da mu ostane vedno v prijetnem spominu njegovo delovanje v krogu deželnih zastopnikov čeških Nemcev.

Praga, 12. januarja. Finančni minister Plener je včeraj bil pri seji deželnega zbora. Pogovarjal se je z deželnim vrhovnim maršalom in več poslanci. Razpravljalo se je potem o premembi občinskega volilnega reda. Vašaty je stavil predlog, da se vpelje ruščina v srednje šole in osnuje posebno najvišje sodišče za dežele češke krone.

Delavski shodi.

Dunaj, 22. januarja. Včeraj popoldne je bil tukaj buren shod 1200 brezposelnih delavcev. V posvetovanje so se bili vmešali tako imenovani nezavisni socijalisti. Po sklepu shoda so se ljudje mirno razšli.

Toplice na Češkem, 22. januarja. Tukaj je bil shod delavcev, katerega se je udeležilo na 2000 oseb in so zahtevale občno volilno pravico. Po shodu je bila velika demonstracija po mestu.

Kriza na Francoskem.

Pariz, 22. januarja. Peytral, Barthon, Poincaré in Cavaignac so izjavili, da so prepričani, Bourgeois bode ložje sestavil ministerstvo iz oseb, ki niso toliko zavezane v finančnih vprašanjih. Bourgeois je pa na to odrekel se sestavi vlade. Predsednik republike je na to vsprejel Poincareta in Cavaignaca.

Menjalnica bančnega zavoda

Najbolje priporočena
za preskrbljenje vseh
v **kurznem listu**
raznamovanih
menic in vrednostij

Schelhammer & Schattera

Wien,

I. Bezirk,
Stefansplatz
Nr. 11, Parterre.

Pariz, 22. januarja. Skrajne stranke hočejo že v prvi seji zbornice poslancev predlagati, da se odpravi protianarhistični zakon.

Pariz, 22. januarja. Včeraj ob polu dvanajstih dopoldne je Kazimir Perier z rodbino ostavil palačo Elyssée. Pri tem so se jim na povelje novega predsednika izkazale vojaške počasti.

Zmešnjave na Grškem.

Atene, 22. januarja. Včeraj sta bila dva nasprotna metinga, eden je zagovarjal nove davke, drugi pa jim ugovarjal. K prvemu metingu, katerega je bila priredila vladna stranka, je bil prišel kraljevič. Ljudstvo ga je navdušeno pozdravilo in mu izročilo več prošenj.

Atene, 22. januarja. Tristo dijakov je hotelo demonstrirati pred kraljevo palačo, a so se morali umakniti vojakom, ki stražijo palačo. Opozicijski listi hudo napadajo kraljeviča, ker je bil prišel na meting. Če tudi je močno gibanje, vendar se mir ne moti. Govori se, da odstopi kralj.

Atene, 22. januarja. Novice, da kralj odstopi, so izmišljene. Demonstracije poslednjih dni so le ponavljanje navadnega postopanja opozicije.

Italijanska zbornica.

Rim, 21. januarja. Uradni list objavlja kraljevi dekret, s katerim se zaključuje zasedanje parlamenta.

Rim, 22. januarja. Časopisi pišejo, da je zaključeno zasedanje znamenje, da se v kratkem zbornica razpusti. Nove volitve bodo baje v aprilu.

Rim, 22. januarja. „Messagero“ potrjuje, da bodo občne volitve dne 25. aprila in ožje dne 5. maja.

Strajk v Novem Yorku.

Novi York, 22. januarja. Mej strajkujočimi delavci pri tramvaju in vojaki so bili boji. Pred tramvajevimi hlevi so se postavili topovi. Prebivalstvo podpira štrajkovec z denarjem in živili. Včeraj zvečer je bil hud boj z vojaki. Koliko je mrtvih in ranjenih, ni znano.

Novi York, 22. januarja. Položaj tramvajskega štrajka je kritičen. Zborovanja so se prepovedala. 7000 mož milice se je sklicalo.

Vojska mej Kitajci in Japonci.

Yokohama, 22. januarja. John Foster pripeljal se je na ladiji „Empress of India“, da bode podpiral kitajske posredovalce pri pogajanjih z Japonom.

Ci-Fu, 22. januarja. Dne 18. t. m. zvečer je v zaliv Jung-Čing prišlo 35 prevaževalnih in 15 vojnih japonskih ladij. Drugo jutro so japonske ladije začele streljati na pribrežne baterije in jih prisilile, da so utih-nile, Kitajci se niso več ustavljali in izkrcalo se je 23.000 Japoncev.

Velikovec, 22. januarja. Pri občinski volitvi v Doberlivasi so v tretjem in drugem razredu Slovenci sijajno zmagali in v prvem toliko opravili, da sta propadla Plavec in Prislani.

Dunaj, 22. januarja. Dunajska borzna zbornica je poslala peticijo na zbornico poslancev proti omejenju kompetence borznega razsodišča po novem civilnopravnem redu. Prepisi te prošnje izročili so se pravosodnemu, trgovskemu in finančnemu ministru.

Budimpešta, 22. januarja. Ministerski predsednik Banffy potuje še ta teden na Dunaj, da stopi v dotiko s člani avstrijske vlade.

Neapolj, 22. januarja. Včeraj so bili dijaški izgredi na tukajšnjem vseučilišču, ker učni minister ni dovolil izrednega obroka za izpite, kakor so dijaki zahtevali. Če se bodo izgredi ponavljali, se bode vseučilišče zaključilo.

London, 22. januarja. Turško oblastvo zaprlo je ravnatelja angleškega poštnega urada Cobbeja. Kaj je povod temu, se ne vé.

Vremensko sporočilo.

Dan	Čas	Stanje	Veter	Vreme	Mokrine na 24 ur v mm
opazovanja	zrakomera v mm	toplomera po Celziju			
7. u. jut.	734.5	4.4	sl. zap.	oblačno	5.00
21. 3. u. pop.	731.0	5.8			
9. u. zveč.	728.0	3.0	zm. jzap.	dež	dež
Srednja temperatura 4.4° za 6.4° nad normalom.					

St. 39.

Razglas.

38 3-2

Pobiranje pasjega davka za 1895. leto pričelo se je s 1. januarjem letos in je plačati ta davek v okrožju ljubljanskega mesta od vsacega psa izimši one, kateri so za varstvo samotnih posestev neobhodno potrebni.

Lastniki psov naj si najpozneje

do 20. svečana 1895. leta

preskrbé letošnje marke, katere dobé pri mestni blagajnici proti plačilu

4 goldinarjev av str. vel.

Z ozirom na § 14. izvršilne naredbe o pobiranju pasjega davka se lastniki psov opozarjajo, naj o pravem času vplačajo takso, ker bode konjač od 20. svečana 1895. l. počenši vse one pse polovil, kateri se bodo na ulicah nahajali brez letos veljavne marke.

Magistrat deželnega stolnega mesta Ljubljane,

1. dan januarja 1895.

ČEBELNO-VOŠČENE SVEČE

prodaja in razpošilja PAVEL SEEMANN v Ljubljani.

Dunajska borza.

Dne 22. januarja.

Skupni državni dolg v notah	100 gld. 45 kr.
Skupni državni dolg v srebru	100 " 70 "
Avstrijska zlata renta 4%	126 " 35 "
Avstrijska krona renta 4%, 200 kron	100 " 95 "
Ogerska zlata renta 4%	124 " 35 "
Ogerska krona renta 4%, 200 kron	98 " 85 "
Avstro-ogerske bančne delnice, 600 gld.	1058 " — "
Kreditne delnice, 160 gld.	413 " 50 "
London vista	124 " 55 "
Nemški drž. bankovci za 100 m. nem. drž. velj.	60 " 95 "
20 mark	12 " 10 "
20 frankov (napoleonor)	9 " 89 1/2 "
Italijanski bankovci	46 " 25 "
C. kr. cekini	5 " 81 "

Dne 21. januarja.

4% državne srečke l. 1854, 250 gld.	150 gld. 50 kr.
5% državne srečke l. 1860, 100 gld.	163 " — "
Državne srečke l. 1864, 100 gld.	199 " 50 "
4% zadolžnice Rudolfove želez. po 200 kron	99 " 30 "
Tisine srečke 4%, 100 gld.	144 " — "
Dunavske vravnave srečke 5%	131 " — "
Dunavsko vranavno posojilo l. 1878	108 " 25 "
Posojilo goriškega mesta	111 " 25 "
4% kranjsko deželno posojilo	67 " — "
Zastavna pisma av. osr. zem.-kred. banke 4%	99 " — "
Prioritetne obveznice državne železnice	227 " — "
" " južne železnice 3%	169 " 30 "
" " južne železnice 5%	130 " 25 "
" " dolenskih železnice 4%	98 " 50 "

Kreditne srečke, 100 gld.	197 gld. 50 kr.
4% srečke dunav. parobr. družbe, 100 gld.	149 " — "
Avstrijskega rudečega križa srečke, 10 gld.	17 " 90 "
Rudolfove srečke, 10 gld.	22 " — "
Salmove srečke, 40 gld.	69 " — "
St. Genois srečke, 40 gld.	72 " 25 "
Waldsteinove srečke, 20 gld.	50 " — "
Ljubljanske srečke	25 " 25 "
Akcije anglo-avstrijske banke, 200 gld.	181 " — "
Akcije Ferdinandovev. železn., 1000 gl. st. v.	3460 " — "
Akcije tržaškega Lloyda, 500 gld.	536 " — "
Akcije južne železnice, 200 gld. sr.	104 " 25 "
Dunajskih lokal. železnice delniška družba	89 " — "
Montanska družba avstr. plan.	93 " 60 "
Trboveljska premogarska družba, 70 gld.	174 " 50 "
Papirnih rubljev 100	133 " 62 1/2 "

Nakup in prodaja

vsa vrsta državnih papirjev, srečk, denarjev itd.
Zavarovanje za zgube pri izrebanju, pri izrebanju najmanjšega dobitka.
Kulantna izvršitev naročil na borzi.

Menjarnična delniška družba

„M E R C U R“
Wollzeile št. 10 Dunaj, Mariahilferstrasse 74 B.

Pojasnila v vseh gospodarskih in finančnih stvareh, potem o kurznih vrednostih vseh spekulacijskih vrednostnih papirjev in vestni sveti za dosego kolikor je mogoče visocega obrestovanja pri popolni varnosti

naloženih glavnice.